

12. PRAVIEŠA JONAS ZĪME

„Kā Jona trīs dienas un trīs nakts bija milzu zivs vēderā, tā arī Cilvēka Dēls trīs dienas un trīs nakts būs zemes sirdī.” (Mateja 12:40)

Šajā nodarbībā pievērsīsim uzmanību Jonas pēdām Jaunajā Derībā.

JONAS ZĪME UN JĒZUS

Grupa farizeju un reliģisko vadoņu pieprasīja, lai Jēzus tiem rāda kādu brīnumu zīmi, tādējādi apstiprinot savu misiju. (Mateja 12:38) Jēzus atbild, ka vienīgā zīme, ko tie saņems, būs *“pravieša Jonas zīme”*. (39. p.) Izlasiet arī Mateja 16:1-4 un Lūkas 11:29-32.

Jēzus nepaskaidro, ko viņš domāja ar Jonas zīmi, un komentētājiem, šo jautājumu pētot, ir nācies smagi nopulēties. Divi biežāk piedāvātie skaidrojumi ietver vai nu Jonas sludināšanu Ninivei, vai Jonas atbrīvošanu no zivs vēdera.

Tie, kuri aizstāv viedokli par Jonas zīmi kā mājienu uz viņa sludināšanu Ninivē, norāda uz Lūkas 11:32, kur Jēzus saka: *„Ninives vīri celsies tiesas dienā pret šo paaudzi un to notiesās, jo, kad Jona sludināja, tie atgriezās no grēkiem; un, redzi, šeit ir vairāk nekā Jona.”* Tātad zīme ir Jēzus aicinājums nožēlot grēkus un atgriezties – tāpat kā Jona mudināja ļaudis uz nožēlu un tie atgriezās. Bet nepieciešamību nožēlot grēkus sludina daudzi, tāpēc to nevarētu nosaukt par kaut ko unikālu un pārsteidzošu. Turklāt, Mateja 12:40 un Lūkas 11:30 Jēzus pietiekoši skaidri norāda, ka zīme tiks dota kaut kad nākotnē.

Otrs izskaidrojums – par Jonas atbrīvošanu no zivs – ir pārliecinošāks. Lūkas 11:30 Jēzus saka: *„Tāpat kā Jona kļuva par zīmi niniviešiem, tā Cilvēka Dēls būs šai paaudzei.”* Un Mateja 12:40 viņš saka: *„Kā Jona trīs dienas un trīs nakts bija milzu zivs vēderā, tā arī Cilvēka Dēls trīs dienas un trīs nakts būs zemes sirdī.”* Līdzīgas ir ne tikai frāzes par atrašanos trīs dienas un trīs nakts zivs vēderā un zemes sirdī, bet grieķu tekstā sasaucas arī *vēders (koilia)* un *sirds (kardia)*.

“SAMAITĀTA UN LAULĪBAS PĀRKĀPĒJU PAAUDZE” (MATEJA 16:4)

Jonas zīme evaņģēlijos pieminēta trīsreiz. Katrā no šīm vietām Jēzus tos, kas prasa viņa sūtību apstiprinošu zīmi, raksturo kā *„samaitātu un laulības pārkāpēju paaudzi”* (1965. gada tulk. – “ļauņu un laulības pārkāpēju cilti”). Jēzus atbilde norāda, ka vienīgā zīme, ko tie saņems, ir saistīta ar tiesu un sodu. Ninive uz laiku izbēga sodam, bet vēlāk Dievs to izmantoja kā tiesas un soda ieroci pret Israēla ziemeļu valsti. Jonas misija sagādāja glābšanu pagāniem, bet izpostīšanu Israēlam. Vai Jēzus misija varētu novest pie tāda paša rezultāta? (Skat. arī Lūkas 19:42-44; Romiešiem 11:11-15.)

VAI 3 DIENAS LĪDZINĀS 72 STUNDĀM?

Atsevišķas reliģiskas grupas uzsver, ka trīs dienām, ko Jēzus pavadīja kapā, ir jābūt burtiski 72 stundām. Viņi pat pārveido krustā sišanas nedēļas notikumus, lai iegūtu vajadzīgo laika periodu. Citi komentētāji norāda, ka Jēzus lietoja tā saukto *ietverošā aprēķina* domāšanas veidu. Arī šodien, ja kāds notikums ietver veselu dienu un daļas no citām dienām, aprakstot kopējo laika periodu, mēs šīs atsevišķas dienu daļas skaitām par dienām. Piemēram, ja mēs aizbraucam un ciemojamies pie paziņām 12 stundas piektdienā, visu sestdienu, un vēl 8 stundas svētdienā, mēs nesakām, ka esam bijuši pie viņiem vienu veselu dienu, vienu pusi dienas, un vienu trešdaļu dienas. Mēs vienkārši sakām, ka ciemojamies trīs dienas.

Tie, kuri apgalvo, ka līdzībai starp Jonu un Jēzu jāietver precīzi 72 stundas, tajā pat laikā atmet burtiskuma principu citā aspektā, proti, tas prasītu, lai Jona arī būtu miris, tieši tāpat, kā Jēzus. Galu galā Raksti nemaz nesaka, ka Jona bija zivs vēderā 72 stundas. Divi notikumi ir līdzīgi, nevis identiski.

Visbeidzot, stāstot par brīnumainiem vai neparastiem notikumiem, Raksti bieži lieto skaitli trīs. Lasiet 1. Mozus 42:17 un 1. Ķēniņu 17:21. Varbūt tas ir veids, kā norādīt nozīmīgu laika periodu.

MĀCĪBA NO PAGĀNIEM

Atsauksšanās uz Jonu ir viena no divām ilustrācijām, ko Jēzus lietoja, lai pamācītu ļaudis, kā atsaukties Dieva aicinājumam uz nožēlu. Farizeji un Rakstu mācītāji bija labi izglītoti. Bet pat viņiem bija ko mācīties, pie tam no pagāniem. Ninives ļaudis, lai arī piederēja tirāniskai impērijai un pielūdza asinis alkstošus dievus, joprojām varēja atsaukties, kad tika nostādīti aci pret aci ar Israēla Dievu. Jēzus ieteica Israēla vadoņiem mācīties no niniviešu piemēra. Kā Ninives ļaudis pieņēma Dieva vēsti, tāpat arī farizejiem un Rakstu mācītājiem vajadzēja atsaukties Jēzus mācībai.

Mateja 12:42 Kristus lieto otru piemēru – dienvīdu (Sābas) ķēniņieni. Viņa bija veikusi tālu ceļu, lai klausītos Salamana gudrību. Farizeji un Rakstu mācītāji Jēzu sauca par “mācītāju” (38. p.); bet, vai viņi bija labprātīgi atsaukties līdzīgi senatnes ķēniņienei? Pie tam Jēzus gudrība bija nesalīdzināmi pārāka par Salamana gudrību.

ŠEIT IR VAIRĀK NEKĀ JONA

Jēzus atkārtoti uzsver, ka viņa misija un persona ir pārāka nekā Jonas. Mēs nekad nedrīkstam aizmirst faktu, ka viņš ir kristietības pamats, mērķis un būtība. Tīri praktiski runājot, mums nebūtu jānoņemam ar spriešanu par to, cik ilgi Jēzus atradās kapā. Mums ir jāpieņem un jāpasludina, ka viņš *bija kapā* un ka viņā nāve un augšāmcelšanās pilnvaroja Jēzu glābt mūs. Un tāpēc mums pienākas viņu godāt.

Jona norāda uz Kristu. Svētā Jāņa baznīcā Goudā, Nīderlandē, vitrāžā attēlots Jona, izlecams no lielas zivs mutes. Pravieša rokās ir plakāts ar uzrakstu latīņu valodā: “Lūk, šeit ir vairāk nekā Jona”.

PĀRDOMĀM UN TĀLĀKĀM STUDIJĀM

1 Harija Rimmera grāmatā “Rakstu un zinātnes saskaņa” (*Grand Rapids, mich.: Eerdmans, 1936*) aprakstīts angļu zvejnieka piedzīvojums, kurš pārkrita pār kuģa bortu un tika lielas zivs aprīts. Pēc pāris dienām jūrnieka biedri atrada zivi peldam beigtu. Viņi to aizāķēja un aizvilka uz krastu un tur uzšķērda. Par lielu pārstigumu, zivs iekšās tie atrada savu pazudušo biedru dzīvu. Jūrnieks bija pārcietis smirdošo pārbaudījumu, bet viņa āda bija kļuvusi krīta balta un saglabāja šādu nokrāsu līdz mūža galam. Ir dokumentēti arī citi līdzīgi piedzīvojumi, un visos gadījumos cilvēki bija kļuvuši balti!

Iedomājieties niniviešu reakciju, ieraugot šādu baltādainu vīru, kurš oda pēc zivs un skaļi runāja par pasaules galu. Jona droši vien piesaistīja ļaužu masas. Viņš varēja pat būt krīta bāls līdz mūža galam, pastāvīgi nesot sev līdzī atgādinājumu par savu piedzīvojumu un par laiku, kad gandrīz tika izpostīta lielā pilsēta. Kādas vēl, jūsuprāt, sekas šie notikumi atstāja uz Ninivi un apkārtējām pilsētām? Kā, jūsuprāt, Jona pavadīja savu atlikušo dzīves laiku?

2. Neskatoties uz brīnumiem, ko Dievs darīja Jonas labā, pravietis nesteidzās nožēlot. Ninivieši nožēloja grēkus, neredzēdami nevienu brīnumu zīmi. Jēzus, būdams uz zemes, darīja brīnumus. Kāpēc, jūsuprāt, daudzi, kas bija Jēzus brīnumdarbu liecinieki, joprojām neticēja viņam?

3. Jēzus atsaucās uz stāstu par Jonu un uz citiem Vecās Derības stāstiem un praviešiem (skat. Mateja 4:4,7,10; 5:27; 10:35,36; 11:10-14; Marka 14:27; lūkas 4:18,19, 25-27; 20:41-44; Jāņa 5:45-47; 8:56-58). Ņemot vērā Jonas grāmatas īsumu un tās vēsts saistību ar vienu pilsētu, nevis visu pasauli, kāpēc, jūsuprāt, Jēzus norāda uz to kā nozīmīgu? Kas Jonas stāstā ir tāds, kas to dara populāru no paaudzes paaudzē?